

HAFTALIK GELİŞMELER (21-27 HAZİRAN 2025)

TÜRKİYE

- TCMB'nin Haziran'da yayımladığı "Sektörel Enflasyon Beklentisi" anketine göre, **piyasa katılımcıları, reel sektör ve hane halkının 12 ay sonrası enflasyon beklentilerinde düşüş yaşandı. Piyasa katılımcılarının beklentisi %25,1'den %24,6'ya, reel sektörün beklentisi %41'den %39,8'e, hane halkının beklentisi ise %59,9'dan %53'e geriledi..** Bu veriler, tüm kesimlerde enflasyona ilişkin beklentilerin iyimser yönde değiştiğini gösteriyor.
- 2025 yılının ilk beş ayına ilişkin TOBB verilerine göre; **Türkiye'de en fazla kurulan yabancı ortaklı şirketler arasında İran ortaklı olanlar ilk sırada yer aldı. Ocak-Mayıs döneminde kurulan toplam 44 bin 896 şirketin 2 bin 517'si yabancı sermayeli olurken, bunların 96'sı İran ortaklı olarak kaydedildi.** Aynı dönemde **şirket kuruluşlarında geçen yıla göre %2,6'lık bir düşüş yaşanırken, şirket kapanışları %12 artış gösterdi.**
- TCMB verilerine göre; **Finansal Hizmetler Güven Endeksi (FHGE) Haziran'da bir önceki aya göre 2,7 puan artarak 171,2 seviyesine yükseldi.** Endeksteeki artışta geçmiş ve gelecek döneme ilişkin hizmet talebi beklentilerindeki iyileşme etkili olurken, iş durumuna dair değerlendirmeler zayıfladı.
Son üç ayda istihdam artışı sınırlı kalırken, gelecek üç aya yönelik istihdam beklentileri güçlendi. Alt sektörlerde finansal hizmetler ve yardımcı faaliyetlerde artış görülürken, sigorta ve emeklilik fonlarında güven endeksi hafif geriledi.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı verilerine göre; **Nisan ayında teşvikli yatırımlar geçen yılın aynı ayına göre yüzde 35,8 artarak 99,8 milyar liraya çıktı. Bu artışın büyük kısmı, %279,3 artışla 16,7 milyar liraya ulaşan yabancı sermayeli yatırımlardan geldi. Ancak yatırımlardaki yükselişe rağmen istihdam neredeyse sabit kaldı; yalnızca 299 kişilik artışla 15.515 oldu. Aynı dönemde teşvik belgesi sayısı 628'e gerilerken, yılın ilk dört ayında toplam teşvikli yatırım %23,2, yabancı yatırım ise %40,1 azaldı.**

DÜNYA

- NATO liderleri "**Soğuk Savaş'tan bu yana en kritik NATO toplantılarından biri**" olarak görülen iki günlük zirve için Hollanda'nın Lahey kentinde bir araya geldi. **İttifak üyelerinin gündeminde 2014'te gayrisafi yurt içi hasılanın %2'si olarak belirlenen yıllık savunma harcamalarının %5'e yükseltilmesi yer alıyor.** Cumhurbaşkanı Erdoğan, zirve kapsamında ikinci döneminde ilk kez ABD Başkanı Trump ile yüz yüze görüştü. Görüşmede **ABD ile Türkiye'nin savunma sanayii alanında iş birliğinin ilerletilmesi** üzerine konuşuldu.

- İran ve İsrail arasında ABD Başkanı Trump'ın duyurduğu ateşkesin ardından piyasalarda jeopolitik risk primi hızla düştü; yatırımcıların odağı Fed'in Temmuz'daki faiz kararına kaydı. Ateşkes sonrası borsalar yükselirken dolar zayıfladı, petrol fiyatları sert düşüşle savaş öncesi seviyelere geriledi. Altın %1,5 değer kaybetse de yılbaşına göre hâlâ güçlü seyrini koruyor. Bakır ve diğer endüstriyel metallerde sınırlı yükseliş görülürken, alüminyum geriledi. **Uzmanlar, piyasa yönünün artık jeopolitik gelişmelerden çok merkez bankalarının politikalarıyla belirleneceğini belirtiyor.**
- Dünya Bankası, iç savaş sırasında büyük zarar gören elektrik altyapısının onarımı için Suriye'ye 146 milyon dolarlık hibe desteği verecek.

AVRUPA BİRLİĞİ

- Avrupa Birliği Ekonomi Komiseri Valdis Dombrovskis, ABD ile yapılan ticaret görüşmelerinde ilerleme kaydedildiğini söylese de **"Çözüme ulaşamazsak, ekonomik çıkarlarımızı ve işletmelerimizi korumak için önlemler almaya hazırız"** açıklamasında bulundu.
ABD, AB'den yapılan ithalatı %10'luk sabit bir tarife zemininde tutmayı önerirken, AB otomotiv, ilaç ve elektronik ürünlerde karşılıklı indirimle gidilmesini istiyor. Anlaşma sağlanamazsa, Trump'ın belirlediği son tarih olan 9 Temmuz'da AB ürünlerine %50 gümrük vergisi uygulanmaya başlanacak.
- AB tarafından Çin'in tıbbi cihazlarda kamu alımları pazarını kapatması nedeniyle, **Çin firmalarının AB kamu alımları pazarına girişini kısıtlayan [Yönetmelik](#)**, AB Resmi Gazetesi'nin 20 Haziran tarihli nüshasında yayımlandı. Çinli tıbbi cihaz şirketleri, ürünlerinde %50'nin üzerinde Çin girdisi kullanmaları halinde 5 milyon euronun üzerindeki kamu alım ihalelerine teklif veremeyecek. AB yetkililerine göre bu hamle Çinli şirketlerin bu alanda aldığı kamu ihalelerinin yaklaşık %60'ını kapsayacak.
- **AB, küresel ticaret kısıtlamalarının artmasıyla birlikte dış pazarlardan AB'ye yönelen ürün akışını izlemek için yeni bir sistem kurarak ithalatı mercek altına aldı.** AB Komisyonu, düşük fiyatlı ve yüksek hacimli makine ürünlerinin iç pazarda haksız rekabete yol açabileceği gerekçesiyle özel önlemleri devreye soktu.
Bu kapsamda, **"trade diversion (ticaret sapması)" ile mücadele için oluşturulan "ithalat gözetim görev gücü" gümrük verileriyle otomatik çalışan bir dashboard kullanarak aylık olarak düşük fiyatlı ve yüksek hacimli ürün girişini izliyor.**
İlk rapor, 55 ürün grubunda fiyat düşüşü ve ithalat hacminde artış olduğunu ve bu alanda şeffaf bir değerlendirmeye ihtiyaç duyulduğunu ortaya koydu ([analiz raporu](#) ve olağandışı artışları gösteren [ısı haritası](#)).

Özellikle **HS 84 (makine ve ekipmanları)** başlığı altında altı farklı ürün grubunda ithalat hacminde artış ve AB iç pazarındaki fiyatlarda ani düşüş tespit edildi. İlgili ürün kodları ve tanımları aşağıdaki gibidir:

- 841381 – Sıvılar için pompalar
- 842870 – Sınai robotlar
- 840140 – Nükleer reaktörlerin aksam ve parçaları
- 843229 – Tırmıklar, skarifikatörler, kültivatörler, zararlı otları ayıklayan makinalar, çapa makinaları
- 842482 – Tarıma veya bahçeciliğe ait sıvı veya toz halindeki maddeleri dağıtmaya veya pülverize etmeye mahsus mekanik diğer cihazlar
- 841780 - Sanayi veya laboratuvarlara mahsus elektrikli olmayan diğer fırınlar ve ocaklar (çöp yakma fırınları dahil)

Isı haritasına göre;

- Ülkemizden gıda ve tarım ürünleri, tekstil ürünleri, ahşap ve kağıt ürünleri, kimyasal ürünler, kauçuk ve plastik ürünler, elektronik ürünler ve elektrikli ekipmanlarda ortalamanın üstünde bir artış tespit edilirken,
- **Çin menşeli** tekstil ürünleri, ahşap ve kağıt ürünleri, ana metaller ve işlenmiş metal ürünleri ile **makine ve ekipmanlarında** ciddi artış.
- Benzer şekilde Hindistan menşeli tekstil ürünleri ve kimyasal ürünlerde ciddi artış

tespit edildi.

Komisyonun ilerleyen dönemde Safeguards (gümrük koruma önlemleri), Anti dumping (fiyat kırma önlemleri), Anti subsidy (sübvansiyon karşıtı önlemler) gibi yöntemlerle ilgili ürünlerde ithalatın azalması için aksiyon alması öngörülüyor.

ALMANYA

- Alman Sanayi Federasyonu (BDI) Genel Müdür Yardımcısı Holger Lösch, **AB Komisyonu'nun yeni Devlet Yardım Çerçevesi (CISAF)** hakkında şunları söyledi:

"Komisyon, **yeni Devlet yardım çerçevesi (CISAF) ile Temiz Endüstriyel Anlaşma'nın önemli bir yapı taşı**nı sunuyor. **Daha esnek ve hızlandırılmış finansman seçenekleri, şirketleri endüstriyel karbonsuzlaştırmada destekleyecek ve enerji sistemlerinin dönüşümünü ilerletecektir.** Komisyonun bu yeni yaklaşımı, Alman hükümetinin AB Komisyonu ile müzakere edebildiği önemli bir yeni adımdır. Bu, dönüşümü desteklemenin ve yüksek enerji yoğunluklu şirketler için rekabetçi elektrik fiyatlarının kapısını açabilir."

- Almanya Maliye Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Lars Klingbeil, düzenlediği basın toplantısında, **Federal Meclisin ülkenin borç freninin gevşetilmesi ve altyapının yenilenmesi için 500 milyar euroluk özel bir fon oluşturulmasına yeşil ışık yakmasının**

ardından bakanların 2025 bütçe taslağını ve 2026 bütçe çerçevesini onayladığını belirtti.

- **Almanya’da Ifo iş dünyası beklentileri endeksi, Haziran ayında bir önceki aya kıyasla 1,7 puan artışla 90,7 seviyesine yükselerek piyasa beklentilerini aşmayı başardı.** Endeks, Alman iş dünyasının son iki yılın en iyimser konumunda olduğuna işaret etti. **Endeksteği güçlü artışta Alman hükümetinin 500 milyar euroluk kamu harcaması planı ve düşen faiz oranları etkili oldu.**

ABD

- ABD'deki ticari faaliyetler **Haziran’da marjinal olarak yavaşladı ancak fiyatlar ithal mallara uygulanan agresif tarifeler nedeniyle daha da arttı ve bu da yılın ikinci yarısında enflasyonda bir hızlanmanın muhtemel olduğunu gösteriyor.** S&P Global’in anketine göre **yeni siparişler Haziran’da Mayıs’daki 53,0 seviyesinden 52,3’e, işletmelerin girdiler için ödediği fiyatlar da 63,2’den 61,6’ya düştü.** Ancak üreticiler daha yüksek girdi maliyetleriyle karşı karşıya kaldı ve fiyat göstergesi Haziran’da 70,0’e yükseldi. Bu, Temmuz 2022’den beri en yüksek seviye olup, Mayıs ayında 64,6 idi.
- ABD Başkanı Donald Trump, **Çin ile ticaret anlaşması imzaladıklarını, Hindistan ile de "büyük" bir anlaşma yapabileceklerini bildirdi.**

DİĞER ÜLKELER

- **“Birleşik Krallık’ın Modern Sanayi Stratejisi 2025” yayımlandı. 10 yıllık plan öngören “Strateji” ile eş zamanlı olarak İleri İmalat, Temiz Enerji, Dijital Teknolojiler de dahil sektörel planlar da yayımlandı (<https://www.gov.uk/government/collections/the-uk-modern-industrial-strategy-2025>).**
- **Çin’de endüstriyel üretim Mayıs’da bir yıl öncesine göre %5,8 arttı.** Bu oran **Kasım 2024’ten bu yana kaydedilen en düşük seviye** olup, Çin üretimine yönelik denizaşırı talebi azaltan ABD tarifelerinin de etkisinin olduğu düşünülüyor. Bununla birlikte **otomotiv (%11,6 artış), bilgisayar ve iletişim (%10,2 artış) ve demir yolu ve gemi yapımı (%10,2 artış) alt sektörlerinde imalatda daha güçlü artışlar kaydedildi.**
- **Çin Ticaret Bakanlığı, 2025 yılının ilk beş ayında toplam 24 bin 18 yeni yabancı sermayeli işletme kurulduğunu ve geçen yılın aynı dönemine göre %10,4’lük artış yaşandığını açıkladı.** Aynı dönemde **Çin’e yapılan doğrudan yabancı yatırım yıllık bazda %13,2’lik düşüşle yaklaşık 50 milyar dolar oldu.** Güneydoğu Asya Uluslar Birliği (ASEAN) üyesi ülkelerden gelen yatırımlar yıllık bazda %20,5 arttı.
- **Çin’de sanayi şirketlerinin Mayıs 2025’teki kârları, ABD ile yaşanan tarife geriliminin yarattığı belirsizlik nedeniyle geçen yılın aynı dönemine göre %9,1 oranında düştü.** Çin Ulusal İstatistik Bürosu, **yıllık cirosu 20 milyon yuanın üzerindeki işletmelerin bu**

dönemde ciddi bir kârlılık kaybı yaşadığını duyurdu. Nisanda %3 artış gösteren kârlar, mayısta sert biçimde düşerken, yılın ilk beş ayında da toplamda %1,1'lik bir gerileme görüldü. Analistler, Çin ile ABD arasında geçici bir uzlaşma sağlansa da ticari belirsizliklerin etkisinin sürdüğünü belirtiyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- Bain&Company Türkiye'nin yayımladığı enerji analizi; **Türkiye için enerji dönüşümünün ekonomik bir zorunluluk olduğunu vurgulayarak, hem iklim hedeflerine ulaşmada hem de kalkınma açısından hayati bir adım olduğunu öne sürüyor.**

Raporda, **kömürden çıkış ve güneş–rüzgar gibi yenilenebilirlerle hızla geçilmesiyle dışa bağımlılığın azalacağı, sağlık harcamalarının düşeceği ve uzun vadede ekonomik kazanç sağlanacağı** belirtiliyor. Ayrıca dönüşüm için 8 politika önerisiyle stratejik planlama, finansal araçlar, altyapı yatırımları ve özel sektörün sürece dahil edilmesi gerektiği vurgulanarak, dönüşümün sadece çevresel değil ekonomik bir fırsat olduğu ifade ediliyor.

- **Avrupa'nın en büyük yüzer güneş santrali, Fransa'nın kuzeydoğusundaki Haute-Marne bölgesinde 127 hektarlık eski bir çakıl ocağında inşa edilerek Haziran 2025'te tam kapasiteyle devreye alındı; 135 binden fazla panelle 74,3 MWp güç üretip yılda yaklaşık 37 bin kişinin enerji ihtiyacını karşılaması ve 18 bin tonluk karbon salımını önlemesi hedefleniyor.** Kamu-özel sektör ortaklığıyla finanse edilen tesis, hem yenilenebilir enerji kapasitesinin artırılması hem de kullanılmayan endüstriyel arazilerin dönüştürülmesi açısından örnek teşkil ediyor.
- **Güneş Enerjisi Sanayicileri ve Endüstrisi Derneği (GENSED) verilerine göre; güneş ve rüzgâr enerjisinin 2024'te yaklaşık 12 milyar dolarlık enerji (örneğin ithal gaz) maliyetinin önüne geçerek önemli bir tasarruf sağladığı** açıklandı. Yenilenebilir kaynaklar ve depolama sistemleriyle birlikte sisteme saniyenin üçte birinde hızlı şekilde enerji sağlanarak şebeke esnekliğinin artırıldığı ve böylece gas sübvansiyonunun yükünün hafiflediğinin altı çizildi.
- **Brezilya, COP30'a ev sahipliği yapacağı Kasım zirvesi öncesinde, Paris Anlaşması kapsamındaki ulusal taahhütleri genişleterek şirketler, eyaletler ve şehirler gibi devlet dışı aktörlerin de emisyon azaltım hedeflerini içerecek "Küresel Katkı Beyanı" (GDC) önerisini sunduğunu** belirtti. Brezilyalı diplomatlar, bu yapının yalnızca devletlerin değil özel sektör ve yerel yönetimlerin taahhütlerini de kapsayarak küresel iklim eylemine yeni bir ivme kazandırmayı hedeflediğini vurguladı.

GDC girişimi, **ABD'nin Paris'ten çekilmesine rağmen şirketlerinin ve yerel yönetimlerinin iklim hedeflerine bağlı kaldığı durumlara yanıt olurken, daha**

muhafazakâr emisyon hedefli ülkeleri de daha iddialı azaltım taahhütleri vermeye teşvik etmeyi amaçlıyor.

- AB Komisyonu’nun 26 Haziran 2025’te açıkladığı taslak kurallara göre; **sanayinin karbonsuzlaşmasını hızlandırmak için üye devletler, düşük karbonlu ve yenilenebilir enerji kullanımına yönelik desteği daha esnek biçimde sunabilecek.** Bu sayede **sanayi tesislerine güvenilir ve uygun fiyatlı elektrik sağlayan uzun vadeli sözleşmeler teşvik edilerek hem fosil yakıt bağımlılığı azaltılacak hem de yeşil dönüşümün ekonomik altyapısı güçlendirilecek.** Nihai hedef; **endüstrinin rekabetçiliğini koruyarak AB’nin net sıfır emisyon hedefine sanayi ayağından katkı sağlamak** olarak öne çıkıyor.
- TBMM’ye sunulan İklim Kanunu Teklifi kapsamında; **26 Haziran 2025 tarihinde iki önemli madde daha kabul edildi: ilki, fosil yakıtlardan çıkış planlaması yapılması yönünde bir yükümlülük getirirken, diğeri ülke düzeyinde iklim değişikliğiyle mücadele stratejilerinin oluşturulmasını zorunlu kılıyor.** Bu düzenlemeler, kanunun çevresel hedeflerinin yanı sıra, ekonomik ve sosyal politikalarla uyumlu şekilde ilerlemesine yönelik somut adımlar olarak öne çıkıyor. Ancak iklim örgütleri ve muhalefet, teklifin bu haliyle krize köklü bir çözüm sunmadığını ve kapsamının yetersiz kaldığını savunuyor.

Kaynakça

www.gov.uk; www.reuters.com; www.ekonomim.com; www.aposto.com; www.deloitte.com;
www.reuters.com; policy.trade.ec.europa.eu; www.iklimhaber.org; www.temizenerji.org;
www.bdi.eu